

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY
B.A. Honours PART-III Examinations, 2017

SANSKRIT-HONOURS

PAPER-SANA-VIII

Time Allotted: 4 Hours

Full Marks: 100

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

UNIT-I

(Full Marks-70)

1. यथेच्छमेकतरस्योत्तरं प्रदेयम् –
  - (a) 'प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा' इति सूत्राशयः सविशदं परिष्क्रियताम्। 10
अथवा
  - (b) अपादानकारकमधिकृत्य कश्चन निबन्धो विरचनीयः। 10
2. स्वाभिमतं सूत्रद्वयं सुरगिरा व्याख्येयम् – 5×2 = 10
  - (a) स्वतन्त्रः कर्ता
  - (b) क्रियार्थोपपदस्य च कर्मणि स्थानिनः
  - (c) साधकतमं करणम्

- (d) उभयप्राप्तौ कर्मणि
(e) यस्य च भावेन भावलक्षणम्।

3. यथेच्छमेकं दीक्षितवचनं व्याख्येयम् :-

- (a) अभिधानं च प्रायेण तिङ्कृतद्वितसमासैः।
(b) प्रकर्षविवक्षायां तु परत्वात् कर्मसंज्ञा।
(c) व्यवस्थितविभाषाश्रयणात् क्वचिन्न, पापेऽभिनिवेशः।

4. अधोदत्तानां यथेच्छं द्वयोः व्याकरणसम्मता टीका रचनीया :-

5×2 = 10

- (a) अकथितकर्म
(b) आधारः
(c) सम्प्रदानम्
(d) हेतुः
(e) निर्धारणम्

5. रेखाङ्कितानां पदानां द्वयोः ससूत्रं सकारणविभक्तिप्रयोगसार्थक्यं निर्णयम् :-

2×2 = 4

- (a) धर्मार्थकामाः सममेव सेव्याः।
(b) अक्षान् दीव्यति।
(c) हिमवतो गङ्गा प्रभवति।
(d) दुग्धस्य पानम्।
(e) चर्मणि द्वीपिनं हन्ति।

6. स्वाभिमतं सूत्रद्वयं सुरगिरा व्याख्येयम् :- 5×2= 10
- (a) उपपदमतिङ्।
(b) तत्र तेनेदमिति सरूपे।
(c) अत्यन्तसंयोगे च।
(d) विशेषणं विशेषणे बहुलम्।
(e) उपमानानि सामान्यवचनैः।

7. अधोदत्तानां द्वयोः दीक्षितवचनयोराशयः स्पष्टीक्रियताम् :- 5×2= 10
- (a) अधिकारोऽयम्। एतत् सामर्थ्यादेव प्राचीनानां नित्यसमासत्वम्।
(b) बहुलग्रहणं सर्वोपाधिव्यभिचारार्थम्।
(c) तथा च गतिकारकोपपदानां कृद्भिः सह समासवचनं प्राक् सुबुत्पत्तेः।
(d) अनित्योऽयं गुणेन निषेधः। 'तदशिष्यं संज्ञाप्रमाणत्वात्' इत्यादि निर्देशात्।

अथवा

द्वयोः टीका लेखनीया :- 5×2= 10

- (a) उपसर्जनम्
(b) एकशेषः
(c) भाषितपुंस्कम्
(d) समाहारद्वन्द्वः

8. अधोलिखितानां द्वयोः पदयोः ससूत्रं साधनं कार्यम् :- $5 \times 2 = 10$
- (a) प्रतिदिनम्
  - (b) इक्षुच्छायम्
  - (c) अग्नीषोमौ
  - (d) दण्डादण्डि
  - (e) द्वित्राः।

UNIT-II

(Full Marks-30)

9. Answer any *two* questions from the following: $10 \times 2 = 20$
- (a) Write a note on the origin of writing in India. 10
  - (b) Write an informative note on epic Sanskrit. 10
  - (c) What is meant by phonetic law? Explain Grimm's Law with examples. 3+7
  - (d) Write an informative note on the non-Aryan influence in Sanskrit. 10
10. Write short notes on any *two* of the following: $5 \times 2 = 10$
- (a) Verner's Law
  - (b) Epenthesis
  - (c) Cerebralisation
  - (d) Accent.